

A francia munkásság küzdelme

A *Manchester Guardian*, a brit közéleti lapok és a birodalmi gondolat makacs képviselője, nemrégiben azt a megjegyzést tette az állandó válságokkal küzdő Franciaországra, hogy „a negyedik köztársaság napról napra jobban hasonlít a harmadikra, amely tudvalevően Vichyvel fejeződött be! Nem kétséges, hogy ez a megállapítás azt jelenti, hogy a *Guardian* meglátta *De Gaulle* ormótlan árnyékát a falon, karöltve az amerikai monopolisták és a német nehézipar árnyaival.

A *Guardian* nem tévedett: egyre kevesebb különbség van Pétain bábukormányja és a személyében változó, de tartalmában és céljában azonos negyedik köztársaságbeli kormányok között. Itt is, ott is a nagytőke demokratikusnak álcázott diktatúrája, itt is, ott is cimboraság a fasisztákkal. Akkor Hitler, a háttérben a nemzetközi monopoltőke; ma a nemzetközi monopoltőke, a háttérben a Hitler-utód, német iparmágnásokkal. A hasonlóság azonban nem jelent azonosságot. Valami megváltozott, valami, ami egészen más 1948-ban, mint 1939-ben volt: a francia munkásosztály, élén a Francia Kommunista Párttal.

A „*drôle de guerre*“, a különös háború „legdicsőségesebb“ hadijelentését az akkori francia belügyminiszter 1940 március 20-án adta ki. Ez van benne: „A kommunista mandátumok nem léteznek többé. A belügyminiszter feloszlattott 300 városi képviselőtestületet, megvont 2778 képviselőtestületi mandátumot, feloszlattott 620 szakszervezetet, eddig 11.000 házkutatást foganatosított, 675 pártszervezetet szüntetett meg.“ Így harcolt a harmadik köztársaság az antifasiszták ellen.

1948 novemberében pedig a negyedik köztársaság kommunista-ellenes egységfrontja törvényhamisítással, az alkotmány felrúgásával kiszolgáltatja a köztársasági tanácsot — a szenátust — *De Gaulle*-nak. A *New York Herald Tribune*, a republikánus nagytőke lapja így ír erről a választásról, melynek az volt a lényege, hogy a szajnai megyéken kívül, ahol aránylagos volt a szavazás, mindenütt máshol csak a többségi lista kapott mandátumot (tehát odadobták a választást a kommunistaellenes egységfrontnak). „Az a tény, hogy a kommunistáknak a régi 88 mandátummal szemben ma csak 16 helyük van a szenátusban, nem a közvélemény visszatükröződése, hanem a választási törvényé. Mind a 16 kommunista szenátort abban a 16 megyében választották, ahol az alkotmány rendelkezése szerinti aránylagos választás maradt meg.“ És ha ehhez még hozzáfűzzük, hogy időközben lefolyt közéleti választásokon, mint *Malakoffban*, *Romillyben*, *Épernayben* kitént, a kommunista befolyás jelentősen megnőtt, akkor kapunk képet arról, hogyan harcolnak ma a kommunisták ellen. És nemcsak ellenük. Harcolnak a dicsőséges múltú ellenállási mozgalom ellen, minden szabad gondolat ellen, ők nem változtak.

Kik harcolnak és miért? A szembenálló felek ugyanazok: a kizsákmányoló nagytőke harcol a munkásosztályal. És a harc már korábban elkezdődött. Marx írja, hogy „a második köztársaság (1848) nem a nép februári győzelmével, hanem a munkásság júniusi vereségével kezdődött. „És így kezdődött a harmadik republika is, 1871-ben, a véres megtorlásban született, amely a párisi kommunre következett és nem volt egyéb, mint a fináncoligarchia diktatúrája, a kispolgárság látszat-demokráciájának áruházában. A harmadik köztársaság egész története a munkásosztály elleni harc története, a munkásság elárulásáé és becsapásáé.“

Franciaország gazdasági fejlődése elmaradt ipari életet és gigászi arányú tőkekievitelt mutat. Az ország a legfontosabb nyersanyagok híján (szén és vas) sohasem válhatott ipari hatalommá, hanem megőrizte agrárjellegét. A gyarmati szuperprofit nem tárt belföldi elhelyezkedést, hanem külföldre vándorolt, ugyanekkor a tőkekievitel véglegesítette a termelés fejlettségét. A francia kapitalizmus a parazita-tőkés iskolapéldájává lett, a meglévő lehetőségeket sem használta ki, tevékenységét a magas profit elérésére összpontosította. Franciaország fölött a harmadik köztársaság idején minden kezdeményezéstől irtózó nagytőkék uralkodtak, az a bizonyos kétszáz család, akik a köztársaság tartama alatt mérhetetlen kizsákmányolást, a korszak végén azonban már az ország vesztét jelentették. A francia tőkésnek, aki látszólag ellentétben állt Hitlerrel, csak egy igazi ellensége volt: a munkásosztály és a Szovjetunió. A francia tőkés inkább feltette a hasznát, mint a nemzet függetlenségét. Inkább a szolgaság, mint a halál, inkább a feltétel nélküli megadás, mint a Szovjetunió barátsága. Ime a tőkés lélektana, innen az az örökség, melyet hűségezen átad a negyedik köztársaságnak: a tőkés osztályérdek feltétlen szolgálatát, a munkásosztály és a Szovjetunió elleni elszánt gyűlöletét.

Milyen lehet a nagytőkék korlátlan uralmának államapparátusa, politikai élete? Bürokrácia, a hivatalnokok packázásai, opportunizmus, korrupció, haszonlesés, sekélyes karrierizmus — csak ilyen lehet és valóban ilyen is volt és ami még vele jár: sivár tehetőségesség, a kezdeményezés, az újító készség, a felelősségvállalás hiánya, rideg kasztszellem. Ebben a szellemi melegségben született a francia szocialista párt, amely nevében (*S. F. I. O.*) a munkásinternacionálé betűit őrzi, hogy annál könyörtelenebb haszonleséssel árulja el a munkásokat és a radikális párt, mely egy esetben valóban hű a nevéhez: ha a zsebéből van szó. A kispolgári „szocialisták“ így nyelik vezetőjeikül Paul Faure-t, a németekkel cimboráló hazaáruló és Léon Blum-ot, az osztályarulás verhetetlen veteránját. És a radikálisok közül Daladier, a müncheni vezér, előbb Európa kis népeinek, majd saját országának árulója, vagy Marie, a mai igazságügyminiszter, a sztrájkellenes

és munkásellenes zsandár-törvények betejesztője ékesítik azoknak a listáját, akik megcsúfolták és megcsúfolták azt a réteget, melynek nevében a radikálisok ágalni szoktak: a haladászellemtű Franciaországot.

Hitler hatalomátvétele Franciaországban is aktivizálta a fasiszta erőket és ekkor tűnt ki, hogy *időközben olyan mozgalom fejlődött ki az országban, mely nem volt hajlandó az ál-baloldali pártokat követni a jobboldali csúszás útján: a kommunista mozgalom, amely a nagytőke zsoldjában álló De la Rocque-féle „tűzkeresztes” provokációra harci riadóval válaszolt. Thorez, a harmincegy éves bányász, 1934 októberében fogalmazta meg a Népfront programját a fasiszma gátjaként és az eredmény nem maradt el. A francia munkásság hatalmas tömegakcióval reagált a felhívásra, létrejött a CGT, az általános szakszervezeti szövetség és a jobboldali szocialisták szabotázs-kísérletei ellenére megalakult a Népfront, va' amennyi haladó erő szövetsége. Juin trente six, 1936 júniusá meghozta a Népfront kormányát, élén — Blummal. És ugyanez év július 18-áról 19-ére virradó éjszaka baljós üzenet hangzott el a ceuta-i rádióban. „El cielo es claro sobre Espana...” Tiszta az ég Spanyolország felett. Ez volt jel Franco fegyveres hordáinak felkelésére a spanyol népköztársaság ellen. Mindenki tudta: ez a francia népfrent nagy próbatétele. És Bum elárulta a népfrentot. Hitler és Mussolini becsületértzésére appellálva, megtagadta a segítségét a köztársasági Spanyolországnak, amelyhez szerződések fűzték. A „non-intervention”, a be nem avatkozás politikája következett, ami annyit jelentett, hogy utat nyitottak a náci-fasisztáknak. És ez az áruulás, melybe belepuzzult a Népfrent is, nem maradhatott egyedülálló. Jött Ausztria kiszolgáltatása és Daladier, a németek további békitgetése, buzgó törekvés, hogy a már kétségtelenül kitörő háborút a Szovjet-unió irányában vezessék le, Münchenben Csehszlovákiát is feláldozták és azt mondták, hogy a békét mentik meg, pedig tudták, hogy a fasiszmust segítették új győzelemhez. Azután a néptömegek nyomására megtevesztő, hazug tárgyalások a Szovjetunióval, végül Lengyelországot is sorsára hagyták. A francia és angol nagytőke kalandorai most a német provokáció nyomán megindult szovjet—finn háborúban látják a lehetőséget arra, hogy elkerüljék a háborút a németekkel és helyette a Szovjetunió ellen használják fel erőiket. Franciaországban nem volt repülője a német fronton, de szárával talált egységeket Finnország számára. Az idő 1940 március! Áprilisban a középleleti hadsereg tereődik a figyelem. A finn kaland megbukott: most a Szíriában állomásozó 150.000 főnyi Weygand-féle hadsereggel akarják támadni Kaukázus irányában. Elkéstek. Május 10-én Hitler átlépi a francia határt és ott áll a francia „gloire” hadserege, szervezetlenül, készületlenül, páncélosok és repülők nélkül, mert a francia tőkésék nem akartak Hitler ellen harcolni...*

És megkezdődött a dröle de guerre, a furcsa háború, amely azért furcsa, mert a németekkel szemben egyáltalán nem folyt hadműveletek, hacsak a Notre Dame székesegyházban tartott könyörgő szentmiséket vagy a Páris utcáin sétáltatott és a lázongó, hazafias érzésű munkásság megfélemlítésére tartogatott pán célosok gyakorlatait nem tekintjük annak. Franciaországot elárulták, Franciaország elesett. Pétain következett. De következett más is: a francia kommunista párt hősi harcra a megszálók ellen. A szétvert seregek fogcsikorgatva átkozódtak: nous somme vendus... on nous a trahis... eladtak bennünket... elárultak... De a kommunisták azt is tudták, kik adták el Franciaországot és a mai napig sem felejtették el, hol kell az ellenséget keresni: a tőkésben. Amit a katonai összeomlás pillanatában kiáltványba foglaltak össze Duclos és Thorez, ma is áll, ma is program: „Franciaország szabadon és függetlenül fog élni. Egy olyan nagy nép, mint a miénk, sohasem lesz rabszolgává. Franciaországból nem lesz gyarmat, Franciaország dicsőséges multjával sohasem térdel le egy mindenre kész gazfickó oanda előtt. A népben nyugszanak a nemzeti és társadalmi felszabadulás nagy reménysegei, az öntudatos és tettrekész munkásosztályból kiválasztódik össze a szabadság és függetlenség frontja, Franciaország újjászületése.

Ami ezután történt, az a francia történelem legdicsőbb lapjaira tartozik. 1940 november 11-én a francia diákok tüntelnek a Champs Elysée-n. Az első háború végén kötött fegyverszünet emlékünepe ez. A németek belelőnek a tömegbe: 12 halott. Azután jön a kommunista párt felhívása az ellenállásra, szabotázs szabotázs követ, az északi szénmedence és Pas-de-Calais bányászai sztrájkba lépnek és a német terror ellenére három hétig kitaranak. A francia nép a munkásosztály pártjának vezetésével harcbe lép. Gyárak repülnek a levegőbe, hidak robbannak német menetoszlopok alatt, vonatok siklanak ki. Megalakul a Front National, megkezdődik a fegyveres harc a németek ellen. A belügyminiszter a sokszoros milliomas Pucheu (mily véletlen!), katonai törvénszékéket gyártják a tömeges halálos ítéleteket az ellenállók szemben. A francia kommunista párt megindul útjára a guillotíne és a kivégző szakaszok elé. Rövidesen ez lesz a párt új neve: a kivégzettek pártja. És esodálatosan a párt egyre nő! A háború végére (ez azután az igazi „furcsa háború”) hetvenötezer mártírja van a pártnak, de közben megszervezi Charles Tillon a Francitieurs et Partisans (F. T. P.) rettenthetetlen harcosait és létrejön a reguláris alakulat is, a Forces Francaises Intérieures (F. F. I.). Már százazrekre rúg a hősök serege, de a fegyvert még most is az ellenségtől kell szerezniök, mert a légi szállítmányok — különös módon rossz helyre esnek. Az a'giri szövetséges főparancsnokság biza' matlan. Vagy inkább fél. A tőkésék még most sem látják szívesen, ha a munkásosztály kezébe fegyver kerül, a németek megsemmisítő harcot kezdenek a F. F. I. ellen. A válasz: tous debout et à chacun son Boche! Talpra mindenki! Mindenkinek jut egy német! A szövetségesek partraszállása után az akciók száma megsokszorozódik, a maquis-k száma egyre nő. Ők szabadítják fel Lyont, Bordeaux-t, Marseille-t. Eisenhower nem tukarkodik elismeréssel, de De Gaulle annál mélyebben hallgat. A párisi felkelés pedig egyenesen megdöbbenően hat rá is, az angol rádióra is. 400 emberre való fegyvere van csak a párisi munkásságnak, amikor Rol-Tanguy, a párisi lakatos és Jacques Duclos, a kommunista párt tiltkára jelt ad a németek megtámadására. Hamarosan azonban lesz elegendő fegyver, négy éves gyakorlat után ezen a téren már nincs nehézség: elveszik a németektől. És megverik őket. De Gaulle újra jeleskedik. Harc közben, a küzdő csapatok háta mögött fegyverszünetet köt a svéd követ közvetítésével (a svédek mindig szvendélyes közvetítők voltak) Stülpnagel tábornokkal, tizezernyi francia hazafi könyörtelen guilkosával. „Mindenki menjen haza, a németek elvonulnak.” De a franciák nem mennek haza, hanem pozdorjává verik a német ellenállást. És De Gaulle hallgat, az angol rádió nem vesz tudomást az eseményekről. Jól tudják, hogy a párisi nép fegyverben annyit jelent: a forradalom van fegyverben.

Ezt nem akarja De Gaulle és nem akarják az angolok. A németektől meg akarták szabadítani az országot, de nem a tőkésosztály rovására. Erőskező tőkés kormányt akartak a tábornok erőskező vezetésével és semmi esetre sem akartak erős munkásosztályt vagy ép-penséggel erős kommunista pártot. Amíg a hősi harcok során a Résistance — az ellenállás — egyre inkább Moszkva, a Szovjetunió felé nézett. De Gaulle, a reakciós nagytőke expone és érdekűtsái Nyugat felé, a monopó'kapitalisták felé tekintettek.

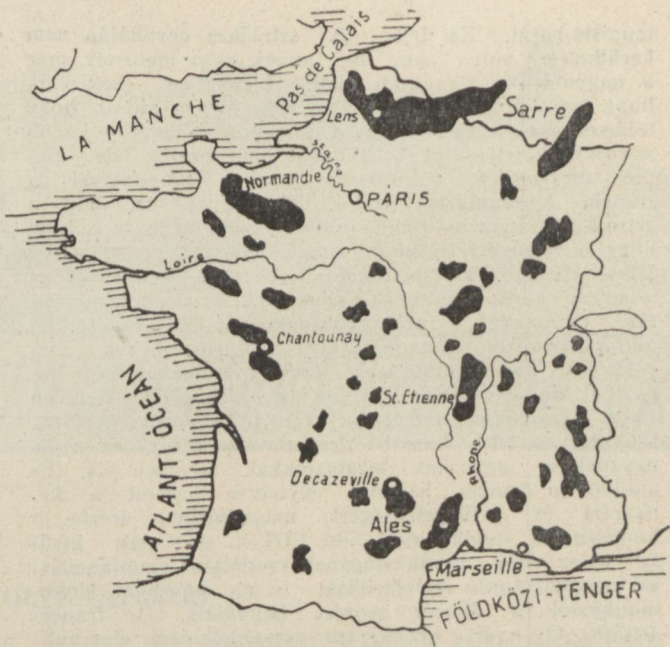
A felszabadulás után nemcsak így állott a kérdés: harmadik vagy negyedik köztársaság, hanem így: szabad, független lesz-e Franciaország vagy amerikai félgymarmat? Az ellentétek már a háború alatt kirajzolódtak. A londoni francia kormány, amely De Gaulle köré csoportosult, a monopó'kapitalizmus restaurálását tűzte ki céljául, a fegyverrel küzdő franciák a népi demokráciát. Nem meglepő, hogy De Gaulle és tőkés hívei ayomban a felszabadulás után hozzáálltak a hadsereg „megtisztogatásához” — a maquisard-ok eltávolításához és újra elővették a naphtalinard-okat, a naftalinból előrángatott, érlemzesedéses öreg tábornokokat. És De Gaulle-ékkel visszajöttek a jobboldali szocialisták, a bankárok és a bürokraták és megpróbálták mindent elől-ről kezdeni, valahogy úgy, hogy a harmadik köztársas-

ság mintájára építsék a negyediket. De valami *alapvetően megváltozott*: a munkásosztály és annak vezető pártja, a kommunista párt, amely a harcosok pártjából az újjáépítés pártjává alakult át, jól tudja azt, hogy csak a gazdaságilag erős Franciaország válhat függetlenné. De Gaulle megsértődött, a diktátor-jelölt vagy inkább a *nagytké kommunistaellenes diktátorjelöltje* visszavonult és átadta a szót Blumnek, aki a gyakorlott hazaáruló rutinjával — újra eladta népét és országát a monopolistáknek. Amerikában jól tudták azt, amit a francia kommunisták tudtak: a talpraállított Franciaország nem lehet többé amerikai gyarmat, egy népi demokratikus Franciaországot nem lehet felhasználni a Szovjetunió ellen tervezett háborúban. És Blum, az USA monopolkapitalistáinak parancsára eltávolította a kommunista minisztereket a kormányból, úgy vélvén, hogy ezzel kihúzta a kommunista mozgalom méregfogát. A tévedés alapos volt. A *kommunista párt elementáris erejű tömegmozgalomává lett a népért és függetlenségért vívott harcai közben és sokmilliónyi franciával szeretettette meg a szabadság földjét, a Szovjetuniót. Az USA, amely programjával tűzte ki (a valóság az, hogy az amerikai monopolkapitalizmusnak sohasem volt más programja) a Szovjetunió elleni háborút, nem nélkülözheti a tervben a kulshelyzetet elfoglaló Franciaországot. Ehhez azonban először meg kell hátdítnia magát Franciaországot, ennek előfeltétele viszont: meg kell semmisítenie a francia munkásosztályt, itt is elsősorban a francia kommunista pártot, Franciaország nemzeti pártját. Kemény dió, reménytelen vállalkozás a feltörése. Kemény és mindennap keményebbé lesz.*

A recept: a francia tőkésosztályt nem akarja kézbe tartani Franciaországot, az osztályérdekeket használja fel a nemzeti érdek ellen. Az USA a francia burzsoázia segítségére siet, kölcsönökkel, segítségekkel és mindenekfelett a Marshall-tervvel, hogy fokozza ellenállásukat a benső szociális nyomással, a néppel szemben. És ettől a pillanattól kezdve a burzsoázia nem tud ellenállni a „Meváltó” követeléseinek. A Marshall-terv elfogadása egyértelmű a függetlenségért folytatható harc pusztá gondolatának a feladásával. Ezt a harcot csak a munkásosztály segítségével folytathatná belpolitikailag, a Szovjetunióra támaszkodva külpolitikailag. A francia burzsoázia, mint minden burzsoázia, csak akkor folytat hat nemzeti politikát, ha feláldozza osztály-privilegiumait. Washington a legszorosabb osztálykötelékekkel tartja fogva a francia tőkések, akik beigazolják napról napra, hogy történelmi megítélésük nem helytelen: a nemzeti érdek szemükben mindig eltörpült az osztályérdek mögött. Blum, de Gaulle, Moch és a többiek egyaránt az amerikai trösztök bérencei és csak agresszivitásuk és hipokrizisük eltérő foka teszik őket megkülönböztethetővé. Mint a francia közmondás tartja: a hipokrita a bűn hódolata az erény előtt. E téren a páma feltétlenül Blumé és pártjé, akik a közelmúltban tartották kongresszusukat, amelyen elhatározták, hogy küzdeni fognak a munkásosztály helyzetének javításáért, megvédik a békét és harcolnak a szabadságért és demokráciáért. Ugyanekkor lövet a szocialista Moch a történelmi november 11-én a Champs Elysées-n a felszabadulást ünneplő szabadságharcosokra és a kenyéért harcoló bányászokra, Lacoste szocialista iparügyi miniszter drákói módon megszigorítja a munkafeltételeket; egyidejűleg lépnek választási paktumra a szélső jobboldali jelentő De Gaulle-al és adják el naponta, sőt óránként az országot. Valóban csúcsteljesítménye ez az aljas hipokrizisnek.

A tömegek véleménye a Marshall-tervről azonban merőben eltér a tőkéséktől. A félhivatalos *Le Monde* nemrég meglepetten észlelte, hogy a Marshall-terv szállítási nyolc hónap óta folynak és ennek ellenére az életszínvonal emelkedése helyett annak folyamatos súlyyodása tapasztalható. „A *Le Monde*, mint afféle burzsoá kormány-félhivatalos kissé távol állhat az élet-től. A valóság az, hogy a bérek reális értéke csak ez év elejétől számítva 36%-kal csökkent és ma az átlagos munkás keresete a biológiai minimum alatt van. A Marshall-terv azzal hivalkodik, hogy az európai újjáépítést szolgálja, Harriman, teljhatalmú Marshall-tervmegbízott nyilatkozata ugyan ennek némileg ellent-

A fekete foltok jelzik a francia bányász-sztrájkok színhelyeit

mond. „A szállításokban részesülő országoknak jóidőre le kell mondaniuk bizonyos iparágak reorganizálásáról és mezőgazdaságuk jelentékenyebb gépesítéséről”, azonban nézzük meg egy pillanatra, mit kapott Franciaország április 30-tól szeptember 30-ig. Ime: 1,400,000 dollár értékű *dohányt*, 1,200,000 dollár értékű *filmet*, ugyanekkor 800,000 dollár értékű mezőgazdasági gépet és 1,600,000 dollár értékű bányafelszerelést. Az utóbbi két tétel a Marshall-terv összegének 2%-ka. A terv 473 millió összegéből 100 millió dollár a tengeri szállítás költsége, melyet dollárban kell fizetni, mert a szállítás — *amerikai monopólium*. A francia kereskedelmi tengerészeti munkanélküli tömegéről és teljes elsoványodásáról futólag teszünk csak említést. A krónikus szénkrízis következtében az acéltermelés állandóan csökken, ugyanekkor a terv-szerződés értelmében Franciaország köteles ércet szállítani a németeknek és így hozzájárulni a német acéltermelés növeléséhez. Az automobil és repülőgépipar mesterséges tönkretétele, növekvő nyersanyag-export: bauxit, cement, érc, ugyanekkor csökkenő kész- és félkész-áru-export: alumínium, textil, stb. — ime a francia gazdasági helyzet: *tipikusan ábrázolja a gyarmati ország gazdaságát*. Ezt hozta a Marshall-terv Franciaországnak — eddig. Érthető-e, hogy a francia nép egyre nagyobb tömegekben ismeri fel az USA durva gyarmatosító szándékait?

De ha a francia munkás sztrájkol e képtelen és méltatlan előfeltételek megjavításáért, azonnal felharsan a papagály-kórus, amely *kommunista összeesküvést, külföldi utasításokat és vörös aranyat* emleget. Nagyon jellemző, hogy a nagytkés lap, a *New York Herald Tribune* őrzi meg leginkább a józanságát, amikor megírja, hogy „a francia bányászok azért sztrájkolnak, mert *béruk nincsen semmiféle józan összefüggésben az árakkal*. Munkabéret annyira meghaladják az árak, hogy lassú éhhalál közeledtét látja maga előtt” és hozzáfűzi még, hogy képtelen állítás, mintha a bányászsztrájk valamiféle kommunista manőver lenne. Tegyük ehhez még hozzá a *France-Dimanche* anti-kommunista lap adatait, amelyekből kitűnik, hogy a bányászsztrájknak a bérkérdésén felül egyenesen életvédelmi céljai voltak, amikor a bányák felszerelésének megújítását követelték, mert „ez év óta egyedül az északi szénmedencében 90 haláleset fordult elő, 1712 súlyos sérülés és 96.998 könnyű sérülés. A bányászok tömegeinek szilikózisuk van és legfeljebb négy évig tudnak folyamatosan dolgozni.” És végül a „*Combat*”, egy úgynevezett független lap, amely sehogysem találja a helyét a francia politikai életben és felváltva szocialista, gauleista vagy radikális, csak éppen sohasem kom-

munista-barát. Ezt írja: „A sztrájkra egyáltalán nem kerülhetett volna sor, ha annak nem lennének meg a nagyobb és alaposabb okai. Lehetetlen elképzelni, hogy egy politikai párt elég erős legyen ahhoz, hogy többszázezer embert másfél hónapra át a legteljesebb sztrájkra késztesse.“ A Combat nem akarta, de alapos dícséretben részesítette ezzel a mondatával a francia kommunista pártot. Mert igaz az, hogy a sztrájknak nem politikai indokai voltak, de az is igaz, hogy a kenyérsztrájkból a legélesebb politikai állásfoglalás ütközött ki, *politikai harcra lett egyben* — és ezt a harcot a kommunisták szervezték, vezették, irányították, támogatták, adtak erőt neki, tették *egyértelmű anti-imperialista demonstrációvá* a Moch-tribékek, marokkóiak, garde mobile-ok, garde républicaine-ek, compagnie de securiték fasiszta gengsztereivel szemben (mert ennyiféle terrorista brigantira van Mochnak szüksége a hősi harcát vívó munkásosztály ellen) és ugyanez a francia bányász egyszere harcolt a kenyérért és a függelenségért, maga mellett érezte a kommunista vezetés alatt álló CGT-ét, de ezen kívül az egész világ munkásságának csodálatos spontaneitásával megnyílvánuló szolidaritását is, az amerikai dokkmunkástól a doneci szovjet bányászig. A francia sztrájk így vált kétszeresen veszedelmessé: éles anti-imperialista tartalmánál és az egész világ proletárszolidaritásának támogatásánál fogva. A munkásosztály egyre növekvő erejét mutatta fel ez a sztrájk, a francia burzsoázia, a „nagy szövetséges“ alapvető gyengeségét, azt, hogy a Szovjetunió és a népi demokráciák ellen oly szívesen *elképzelt front mögött máris ott van egy „lappangó arcvonala“*, amely adott esetben halomra dönti az imperialisták elképzeléseit és eldönti magának az agresszióknak a sorsát is.

A sztrájk a közelmúlt napokban 56 napos eiszánt harc után véget ért. A bányászok, akik küzdelmükben egyesítették létfenntartási követeléseiket a nemzeti függetlenség védelmével, ezúttal valóban „lengő zászlókkal“, a francia trikolór alatt, a *Marseillaise-t* és az *Internationale-t* énekelve vonultak el munkahelyeikre. Ez a küzdelem véget ért és a hazaáruló kormány terrorja ellenére komoly eredményeket hozott. A nemzetgyűlés kénytelen volt hozzájárulni a bányászok 25%-os fizetésemeléséhez és a bányász-napszámok bérének megjavításához. Az alapvető probléma azonban ezzel nem oldódott meg. A francia munkásosztály új és új frontokon viszi győzelemre a nemzetiszínű lobogót. A francia munkásosztályt nem sikerült letéríteni, a vereget az azok szenvedték el, akiket a sztrájk leleplezett, a nemzeti függetlenség elárulóit, akik az egyetlen nemzeti érzésű osztály, a munkásosztály ellen vetették harcba fasiszta apparátusukat. *A küzdelem soha nem látott egységbe kovácsolta össze a francia munkásosztályt.* Három halott, sokszáz sebesült és több ezer letartóztatott szerepelnek a veszteséglistán, de az igazi veszteségeket az áruló francia kormány szenvedte el, mert a francia kommunista pártot az eredményes küzdelem olyan egységbe tömörítette, amellyel a francia zsoldos és amerikai megbízójának összefogott ereje is *egyre kevésbé tud megbirkózni.*

Eddig is nyilvánvaló volt, hogy Franciaország döntő fontosságú pont egy nyugateurópai katonai blokk számára. Most — már a sztrájk közben nyilvánvaló az is, hogy *Franciaország egyben ennek a blokknak leggyengébb pontja.* A franciák ellenállását fokozza az a csaknem nyilvánosság előtt folyó vita, amely az angol és amerikai stratégiák között folyik arról, hogy mi lesz Franciaország sorsa háború esetén. Az amerikai War Office véleménye az, hogy Franciaországot, sőt egész Nyugat-Európát *katonailag tarthatatlannak kell*

tekinteni és egy időre fel kell adni, majd egy gigászi atombombázással egybekötött partraszállítási hadművelettel vissza kell foglalni. E nézettel szemben áll egy másik, józanabb, amely tisztán látja, hogy Nyugat-Európa feladása merőben más eredményeket hozhat, mint amint az amerikaiak várnak, azt ugyanis, hogy a közben eltelt időben olyan *politikai és társadalmi változások mennek végbe* ezen a területen, amin már semmiféle „gigászi partraszállás“ sem segítené, magyarul: *a szovjet csapatokat tekintenek fel szabadítóknak.* A másik — angol — felfogás ennél ortodoxabb. Szerintük szárazföldi védelmi vonalon, úgy nagyjából *Stettin—Trieszt* keresztmetszeten kellene felvenni a küzdelmet. Az ellentétes iskola máris jelentkezik: ahhoz, hogy sokszáz kilométeren ellenállhassanak a Vörös Hadseregnek, fantasztikus nagyságú katonai erő kellene és *biztonságos mögöttes területek,* továbbá, hogy e mesebeli hadsereg magvát francia és német hadosztályokból kellene összeállítani és hogy *mindennek nincsenek meg a politikai feltételei.* E pillanatban mindkét nagyvezérkar a legadázabb fejtevéseiben és závarban van tehát, hogy mit is kellene csinálni. Pedig a válasz egyszerű: *békét.*

A munkásosztály megosztása és szétverése az a taktika, amit e pillanatban a nagysztratégák programra tűztek. A francia sztrájk ellen alkalmazott módszerek is azt a benyomást keltik, hogy a harmadikutas ékverési politikának, a *Force Ouvrière*-nek, a *keresztényszocialista szakszervezetnek* meg a *klerikális osztálybontó kísérleteknek* teljes csődje után katonai módszerekkel látnának hozzá a tömegek háborúellenes magatartásának preventív megtöréséhez. Nem tűzés, ha azt mondjuk, hogy a Loire-menti „brillians“ hadműveletnek a bányászok ellen már a brüsszeli katonai egyezmény első jelei. Itt azután beláthatatlan lehetőségei lennének a munkásosztály elleni terrorizmusnak. Ez a katonai egyezmény sokat beszél a „*belső agresszióról és ezzel kapcsolatos kölcsönös segélynyújtási kötelezett ségről.*“ Ahogyan a párisi CGT-titkár kifejtette, ez abból állna, hogy „Jules Moch esendőrei számíthatnak a német „ipari rendőrségre, ha szét kell verni lotharingiai bányászok sztrájkját vagy az angol *Military Police*-ra a *Pas-de-Calais*-ban a bányászok, textil-munkások vagy fémfeldolgozók ellen...“ Valóban csodálatos perspektíva — Moch számára.

A nagy készülődésbe azonban súlyos taktikai hibák csúsztak: túl nagy volt a tempó. Túgyorsan kényszerítették párisi szolgálókat valamennyi németországi pozíciójuk feladására, a jóvátételről és biztonságról való lemondásra. Nem kellett volna a Ruhr olya hamar vízszáadni a német trösztöknek, mert a nemzeti érzés olyan mértékű megerősödését hozták magukkal a tények, hogy Franciaország árubaocsátói is kénytelenek figyelembe venni a közvélemény nyomását és határozottan tiltakozni a Ruhr nemzetközi ellenőrzésének szerződés-előnes felrúgása ellen. Hiába most már az amerikai arrogancia, amit úgy fejez ki a *New York Herald Tribune*, hogy a francia tiltakozást *Douglas USA* nagykövet úgy szereli le, hogy „*haggya beszélni a franciákat és azután nem veszi figyelembe a francia álláspontot.*“ Mindez hiába, mert a nemzeti érzés hatalmasan feléledt a francia népben a sokszoros fenyegettetés láttára és a kommunista párt programja a reakció minden nyomása és üldözése ellenére *nemzeti program:* Sohasem viselünk háborút a Szovjetunió ellen — mondta Thorez legutóbb —, de harcban állunk minden crónkkel az imperializmussal szemben. És ebben a harcban a francia munkásosztály o'dalán ott áll az egész világ minden haladószelemű tényezője, élén a Szovjetunióval, fegyveresen a győzelem tudatában.

dr. Tarján Imre